

2. Маслак О.І., Квятковська Л.А., Безручко О.О. Особливості формування економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 9. С. 36–46.

3. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2004. 316 с.

4. Бойко М.О., Опря В.О., Балан Я.О. Підхід до формування системи показників оцінки економічного потенціалу підприємств портової діяльності. *Розвиток методів господарювання та управління на транспорті*. 2018. № 4(65). С. 59–72.

5. Офіційний сайт ДП «Адміністрація морських портів України». URL: <http://uspa.gov.ua>

6. Ширяєва Л.В., Онешко С.В., Кузнецова Г.А. До питання підвищення ефективності використання гідротехнічних споруд підприємств портової діяльності. *Розвиток методів господарювання та управління на транспорті*. 2018. № 4(65). С. 97–111.

7. Офіційний сайт Міністерство інфраструктури України: Звіти про виконання фінансового плану підприємств за 2017 рік та пояснювальні записки до них. URL: <https://mtu.gov.ua/news/29813.html?PrintVersion>

Чатченко О.Є.

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський державний університет харчування та торгівлі

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОСТІЙКІСТЮ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Сучасні економічні умови, в яких підприємства ресторанного господарства здійснюють свою діяльність, характеризуються нестійкістю, складністю, динамізмом і непередбачуваністю. У міру розвитку ринкової економіки у зовнішньому та внутрішньому середовищі з'являється безліч нових елементів невизначеності. Це розширює зони ризикових ситуацій і збільшує можливість втрати бізнес-моделлю ризикостійкості, що в сукупності негативно впливає на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання сфери ресторанного господарства. Вважаючи на це, високий рівень ризикостійкості бізнес-моделі є гарантом готовності до різного роду змін середовища функціонування підприємства ресторанного господарства підготовлена та визначає стійкість положення на ринку та конкурентоспроможність.

Тому дослідження проблем, пов'язаних з визначенням можливих векторів розвитку підприємства ресторанного господарства при різних станах ризикостійкості бізнес-моделі набуває актуальності в сучасних умовах господарювання.

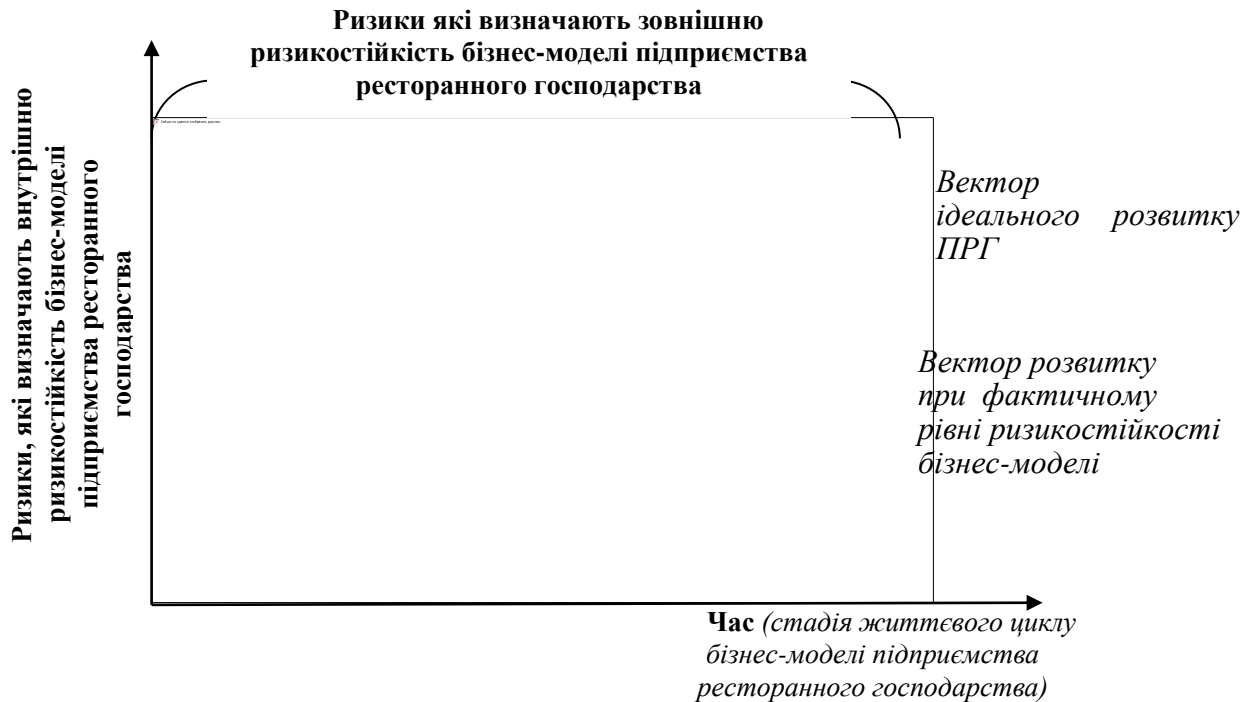
Сфера ресторанного господарства в світі є найбільш прибутковою та привабливою для інвесторів, і, незалежно від того, на якій стадії життєвого циклу знаходиться підприємство ресторанного господарства, має місце конкуренція. Ризик виникає там, де існує прибуток і конкуренція, а також є різні варіанти, пов'язані з ймовірністю настання ризику в умовах невизначеності. Конкуренція збільшує профіль ризику будь-якої бізнес-моделі, підкреслюючи необхідність підтримки високого рівня всіх її елементів.

Ризикостійкість є інтегральною характеристикою підприємства як відкритої системи та характеризує можливості ефективного його функціонування, незалежно від впливу різного роду факторів зовнішнього середовища [2, с. 29].

Економічна ризикостійкість є системною характеристикою, яка кількісно визначає його найбільш важливі внутрішні та зовнішні взаємодії в ієрархічній системі та можливості функціонування і розвитку в умовах нечіткого середовища [1, с. 72]. Її оцінний показник – рівень ризикостійкості, який є моментним показником, що характеризує конкретну економічну ситуацію в певний момент часу під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів [3, с. 63]. Управління бізнес-моделлю підприємства ресторанного господарства передбачає підтримку певного рівня її ризикостійкості, від якого залежить вибір дієвих управлінських впливів.

Двобічна роль ризикостійкості проявляється в тому, що з одного боку створює умови для цілеспрямованого функціонування та розвитку підприємства ресторанного господарства, формуючи результативні показники діяльності, з іншого – визначається комплексом взаємодій бізнес-моделі підприємства ресторанного господарства з системами вищого рівня, внутрішніми та зовнішніми факторами, які в умовах кризи можуть стати факторами ризику. Вважаючи на це, ризикостійкість бізнес-моделі підприємства ресторанного господарства створює можливість найбільшою мірою відповідати умовам самозбереження, що в підсумку призводить до максимізації потенціалу. При цьому ризикостійкість характеризується широким набором внутрішніх змінних (структура, ресурси, технологій, персонал, тощо) і зв'язків із зовнішнім

середовищем (контракти, відповідність вимогам законодавства, облік переваг споживачів, тощо). Альтернативи векторів управління ризикостійкістю бізнес-моделі підприємства графічно представлені на рис. 1.

Умовні позначення:

- – можливі фактичні стани ризикостійкості бізнес-моделі в даних умовах
- – стани, які забезпечують максимально можливий рівень ризикостійкості бізнес-моделі в даних умовах
- – ідеальні стани ризикостійкості бізнес-моделі (без урахування зовнішніх та внутрішніх ризиків)

Рис. 1. Альтернативні стани ризикостійкості підприємства ресторанного господарства при зміні внутрішніх та зовнішніх параметрів

Джерело: розроблено автором

Відповідно рис. 1, розвиток полягає в тому, що в процесі адаптації до зовнішнього середовища, підприємство ресторанного господарства забезпечує такий рівень ризикостійкості, який забезпечує максимально можливу ефективність його діяльності. В реальних умовах будь-яке підприємство ресторанного господарства постійно знаходиться під впливом різного роду ризиків, що обумовлюють відхилення системи

ризикостійкості бізнес-моделі від ідеального стану. При значних відхиленнях бізнес-модель підприємства ресторанного господарства втрачає ризикостійкість і повинна бути трансформована. Прагнення підприємства ресторанного господарства до набуття стійкості і збереження своєї якісної визначеності породжує нову форму бізнес-моделі.

Список використаних джерел:

1. Карпунцов М.В. Ризикостійкість підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 3. С. 71-76.
2. Козлова Е.А., Гусев Е.В. Управление устойчивым развитием фирмы : учеб. пособие. Юж.-Урал. гос. ун-т. Челябинск : ЮУрГУ, 2005. 87 с.
3. Козлова Е.А., Шепелев И.Г. Методологические основы оценки экономических рисков и рискоустойчивости фирмы. *Организатор производства*. 2009. № 4. С. 60-66.